

ŠKOLSKO NATJECANJE IZ BIOLOGIJE

2022.

2. skupina
(8. razred OŠ)

Zaporka natjecatelja			
SUDIONIK NATJECANJA U:	ZNAJNJU		
USPJEH NA NATJECANJU	Ukupan mogući broj bodova	Broj postignutih bodova	Postotak riješenosti
	45		
Potpisi članova povjerenstva			
1.			
2.			
3.			
Mjesto			Datum

Napomena:

Za rješavanje pisane zadaće imate na raspolaganju **60 minuta**.

Odgovori se upisuju isključivo na Listu za odgovore. Moraju biti napisani isključivo **plavom kemijskom olovkom**. Oni napisani grafitnom ili kemijskom olovkom koja se može brisati, neće se uzimati u obzir pri bodovanju, kao niti odgovori koji nisu čitko i jasno napisani.

Odgovori na Listi **ne smiju** se prepravljati ili brisati korektorom. **Ispravljani odgovori neće biti vrednovani.**

Za vrijeme pisanja zadaće nije dopuštena uporaba mobitela niti napuštanje prostorije u kojoj se provodi natjecanje.

Pri rješavanju zadataka možete upotrebljavati prazne prostore u pisanoj zadaći, ali se te bilješke niti rješenja **neće bodovati**. Bodovat će se **isključivo rješenja upisana na Listi za odgovore**.

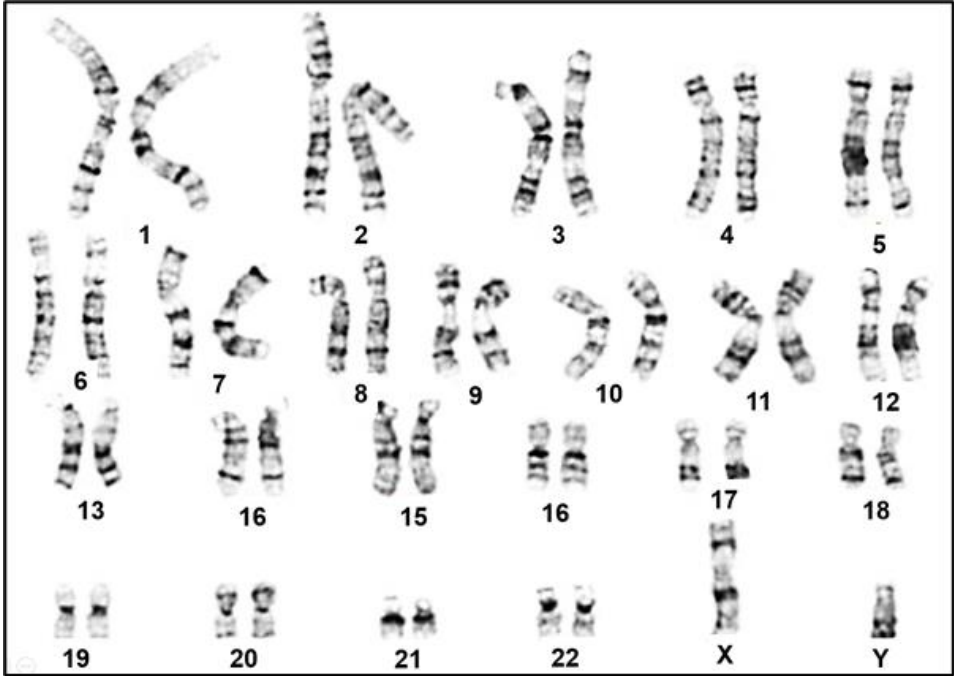
Ukupni broj bodova za pojedini zadatak naznačen je u polju uz svaki zadatak.

Ova stranica pisane zadaće pričvršćuje se uz Listu za odgovore.

I. SKUPINA ZADATAKA

Na Listi za odgovore upiši na odgovarajuće mjesto slovo JEDNOG točnog odgovora. Ako je upisano više odgovora, zadatak NE donosi bodove.

1.	Što je zajedničko stanicama žirafe, tulipana, euglene i tartufa?	1. pitanje
	<ul style="list-style-type: none"> a) Istog su oblika i veličine. b) Imaju ista stanična tjelešca. c) Dioba stanice omogućuje rast jedinke. d) Izmjenjuju kisik i ugljikov dioksid s okolišem. e) Stanična stijenka pruža zaštitu od vanjskog utjecaja. 	1

2.	<p>Zbog kontrole trudnoće majka je obavila liječnički pregled pri kojem su joj analizirani kromosomi nerođenog djeteta. Slika prikazuje kariotip djeteta. Što iz njega majka može saznati o svom nerođenom djetetu?</p> <div style="text-align: center; border: 1px solid black; padding: 10px; margin: 10px 0;"> </div> <p>https://www.google.com/search?q=kariotip+dje%C4%8Daka&client=firefox-b-d&sxsrf=AOaemvJXiRqUnKpxeppHZzF31PbJRu3aNQ:1640737754747&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=2ahUKEwiH56m44If1AhUB3KQKHfE_A5UQ_AUoAXoECAEQAw&biw=1920&bih=927&dpr=1#imgrc=ZkVrJuhf630PQM</p>	2. pitanje
	<ul style="list-style-type: none"> a) Dijete ima 46 tjelesnih kromosoma (autosoma). b) Kariotip ukazuje da dijete nema Downov sindrom. c) Jedan spolni kromosom X određuje ženski spol djeteta. d) Nerođenom djetetu je još uvijek nemoguće odrediti kojeg je spola. e) Spol djeteta određen je oplodnjom jajne stanice i spermija s X kromosomom. 	1

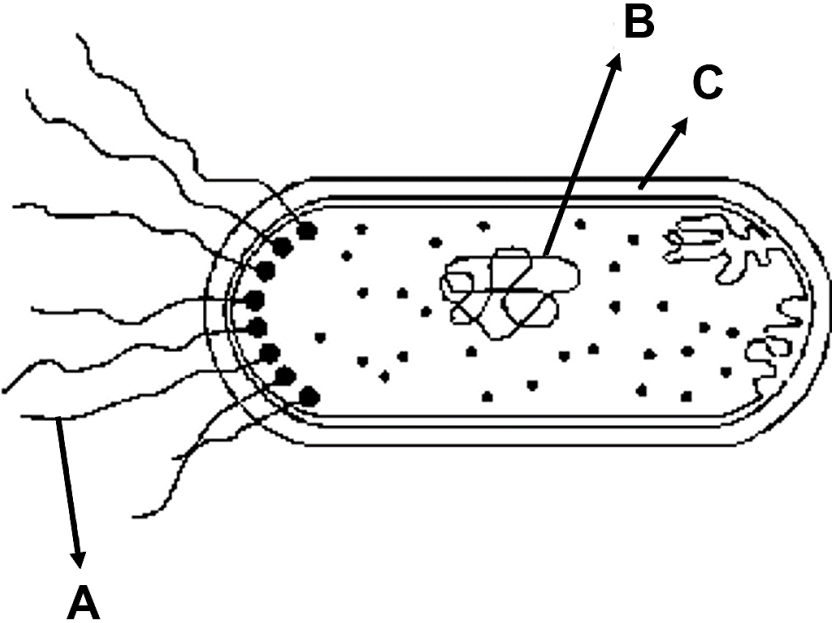
3.	<p>Promotri slike 1 i 2 koje prikazuju blizanačku trudnoću. Koja od navedenih tvrdnji NIJE moguća?</p>	<table border="1"> <tr> <td>3. pitanje</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">1</td> </tr> </table>	3. pitanje	1
	3. pitanje			
1				
	<p>https://edutorij.e-skole.hr/share/proxy/alfresco-noauth/edutorij/api/proxy-guest/3b8a4b4e-84b0-4580-aa6f-e38efe028ed9/content/uploads/biologija-8/m02/i04/C0107494-Development_of_twins_artwork.jpg?v=20180727</p>			
	<p>a) Na slici 1 moguće je da su oba ploda muškog spola. b) Na slici 2 moguće je da su oba ploda ženskog spola. c) Na slici 1 moguće je da su oba ploda različitih spolova. d) Na slikama 1 i 2 moguće je da su sva četiri ploda istog spola. e) Na slici 2 moguće je da je jedan plod muškog, a drugi ženskog spola.</p>			

4.	<p>Dehidracija organizma uslijed nedostatka tekućine može se utvrditi i analizom mokraće. Koja od navedenih tvrdnji o izlučenoj mokraći NIJE pokazatelj dehidracije organizma?</p>	<table border="1"> <tr> <td>4. pitanje</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">1</td> </tr> </table>	4. pitanje	1
	4. pitanje			
1				
	<p>a) Tamnije je boje. b) Neugodnijeg je mirisa. c) Povišena je razina soli. d) Smanjen joj je volumen. e) Povišena je razina glukoze.</p>			

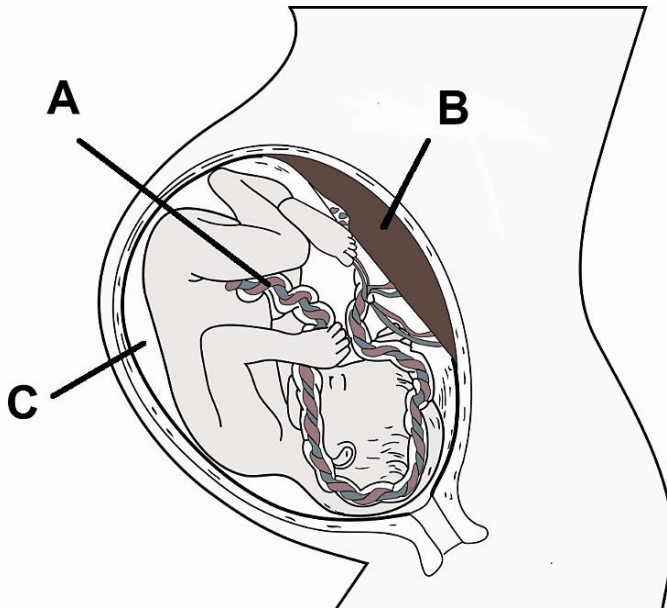
5.	<p>Prodavačica u pekari rezala je kruh i slučajno je ozlijedila prst. Na ozlijeđenom mjestu počelo je zacjeljivanje rane mitozom. Koliko je stanica nastalo mitozom 5 početnih stanica nakon njihovih 5 uzastopnih dioba?</p>	<table border="1"> <tr> <td>5. pitanje</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">1,5</td> </tr> </table>	5. pitanje	1,5
	5. pitanje			
1,5				
	<p>a) 25 b) 50 c) 160 d) 320 e) 640</p>			

II. SKUPINA ZADATAKA

Na Listi za odgovore upiši slova DVAJU točnih odgovora. Djelomično točno riješen zadatak također donosi bodove. Ako je upisano više od dvaju odgovora, zadatak NE donosi bodove.

6.	<p>Koje su tvrdnje o prikazanoj stanici točne?</p> <p>https://papers.xtremepape.rs/Edexcel/Advanced%20Level/Biology/2002-Jun/</p>	6. pitanje
		2
	<p>a) Slika prikazuje najjednostavniji eukariotski organizam.</p> <p>b) Nasljedna tvar se ne nalazi u jezgri, već u citoplazmi stanice.</p> <p>c) Struktura B određuje nasljedne osobine za prikazanu jedinku.</p> <p>d) Struktura A je obavezni dio svake prokariotske i eukariotske stanice.</p> <p>e) Struktura C ima istu ulogu kao stanična stijenka u zečjoj mišićnoj stanici.</p>	

7.	<p>Ana je ženska osoba na prijelazu iz mladenaštva u zrelu dob. Nakon zdravstvenih poteškoća liječnici su joj preporučili uklanjanje oba jajnika. Maternica je zdrava i neće biti uklonjena. Što Ana može očekivati nakon operativnog zahvata?</p>	7. pitanje
		2
	<p>a) I dalje će imati ovulacije, ali će biti neredovite.</p> <p>b) Odmah će nastupiti menopauza bez obzira na njenu životnu dob.</p> <p>c) Estrogen i progesteron će se redovito izlučivati, no u smanjenoj količini.</p> <p>d) S obzirom na svoju dob i zdravu maternicu, imat će redovite menstruacije.</p> <p>e) Unatoč zdravoj maternici neće se dogoditi oplodnja jajne stanice u njenom jajovodu.</p>	

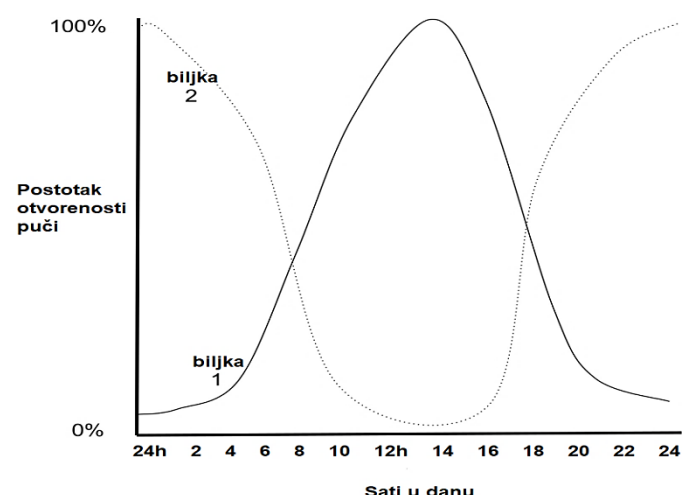
8.	<p>Slika prikazuje položaj ploda u maternici majke. Odredi 2 točna odgovora.</p>	<table border="1"> <tr> <td>8. pitanje</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">2</td> </tr> </table>	8. pitanje	2
	8. pitanje			
2				
 <p style="text-align: center;">https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/f/f1/Placenta.svg/800px-Placenta.svg.png</p>	<p>a) Porod se završava izlaskom tekućeg dijela strukture C.</p> <p>b) U strukturi B dolazi do miješanja krvi između ploda i majke.</p> <p>c) Prije samog početka poroda struktura A izgubi svoju funkciju.</p> <p>d) Izmjena tvari s majkom odvija se u oba smjera preko strukture A.</p> <p>e) Struktura B razvija se nakon ugradnje zametka u sluznicu maternice.</p>			

III. SKUPINA ZADATAKA

Odredi točnost tvrdnji. Ako je tvrdnja točna, upiši redoslijedno na odgovarajuće mjesto u Listi za odgovore slovo T, a ako nije točna, slovo N. Ako je uz istu tvrdnju upisano i slovo T i slovo N, zadatak NE donosi bodove. Djelomično točno riješen zadatak također donosi bodove.

9.	Odredi točnost tvrdnji o optoku krvi različitih skupina kralježnjaka.		<table border="1"> <tr> <td>9. pitanje</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">3</td> </tr> </table>	9. pitanje	3
	9. pitanje				
	3				
	a) Do stanica repa riđovke dolazi jedino arterijska krv.	T N			
	b) Desna klijetka bika dobiva vensku krv i iz donjih udova.	T N			
	c) U lijevu pretklijetku zelene žabe dolazi krv iz pluća obogaćena kisikom.	T N			
d) Iz škrga šarana odlazi krv bogata ugljikovim dioksidom prema stanicama prsne peraje.	T N				
e) Proces staničnog disanja koji se odvija u mitohondriju sokola obogaćuje njegovu krv kisikom.	T N				

<p>Slika prikazuje zubalo dvaju organizama koji se međusobno razlikuju po načinu prehrane. Odredi točnost tvrdnji.</p>		10. pitanje	
		3	
			
<p>https://hr.differencevs.com/6854989-difference-between-herbivores-and-carnivores-teeth</p>			
10.	a) Lubanje A i B sigurno ne prikazuju lubanju goluba i jastreba.	T	N
	b) Zubalo u lubanji A pripada prvom članu hranidbenog lanca na livadi.	T	N
	c) Hrana kojom se hrani organizam B bogata je bjelančevinama i mastima.	T	N
	d) Zubalo u lubanji B može pripadati potrošaču 2. reda u hranidbenom lancu šume.	T	N
	e) Organizam s lubanjom A ima kratko probavilo zbog olakšane probave hranjivih sastojaka.	T	N

<p>Slika prikazuje postotak otvorenosti puči kod biljke 1 i biljke 2 u razdoblju od 24 sata. Odredi točnost tvrdnji o biljkama 1 i 2.</p>		11. pitanje	
		3	
			
<p>https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/2/26/Differences_in_Stomata_Opening_Throughout_the_Day_for_C3_plants_and_CAM_plants_%281%29.svg/</p>			
11.	a) Biljka 2 otpornija je na sušu od biljke 1.	T	N
	b) Biljka 1 ima najniži stupanj transpiracije od 8.00 do 18.00 sati.	T	N
	c) Puči obju biljaka mogu biti kratkotrajno istovremeno jednako otvorene.	T	N
	d) Najveća količina ugljikovog dioksida prolazi kroz puči biljke 2 tijekom noći.	T	N
	e) Gutacijom i transpiracijom obje biljke izlučuju vodu u istom agregatnom stanju.	T	N

12.	Odredi točnost tvrdnji o regulaciji sastava tjelesnih tekućina kod riba.		12. pitanje
			3
	a) Ako tuna stalno ne guta more, dehidrirat će i umrijeti od žeđi.	T N	
	b) Kad bi som stalno gutao vodu, napuhao bi se i mogao bi uginuti.	T N	
	c) Koncentracija soli u tijelu pastrve manja je od koncentracije soli u okolišu.	T N	
	d) Bubrezi kod srdele nastoje zadržati vodu, a izlučiti minerale i otpadne tvari.	T N	
e) U skušu voda neprekidno ulazi škrgama i osmozom preko cijele površine tijela.	T N		

IV. SKUPINA ZADATAKA

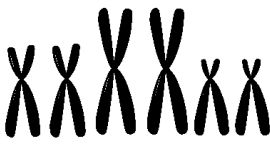
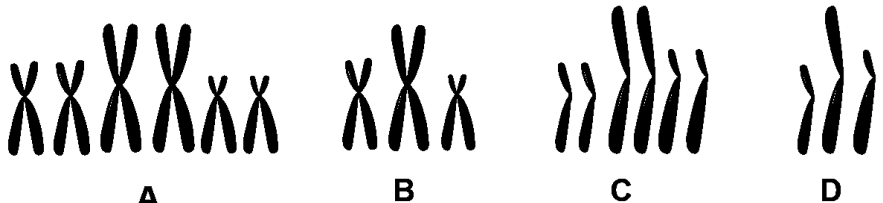
Navedene pojmove i događaje poredaj točnim redoslijedom, tako da na Listi za odgovore uz zadatak upišeš niz odgovarajućih brojeva počevši s 1.

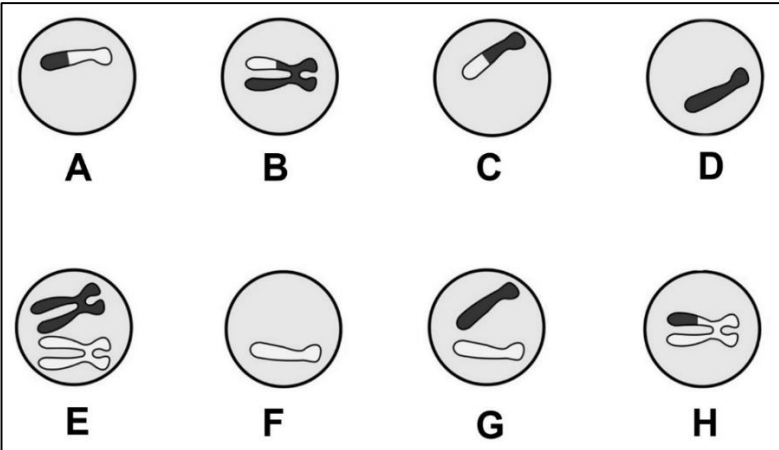
13.	Poredaj organizme livadnog staništa po razvijenosti krvožilnoga sustava tako da dodijeliš broj 1 organizmu s najslabije razvijenim sustavom, a broj 5 organizmu s najrazvijenijim sustavom.	13. pitanje
	☐ orao ☐ gujavica ☐ žaba ☐ gušter ☐ puž	2

14.	Poredaj navedene razvojne faze životnog ciklusa kritosjemenjače tako da počneš s procesom oprašivanja i dodijeliš mu broj 1.	14. pitanje
	☐ nastanak zigote ☐ peludno zrnce klije u cjevčicu ☐ razvoj klice iz oplodene jajne stanice ☐ peludno zrnce je dospjelo na njušku tučka ☐ muške spolne stanice prenesene su do plodnice	2

V. SKUPINA ZADATAKA

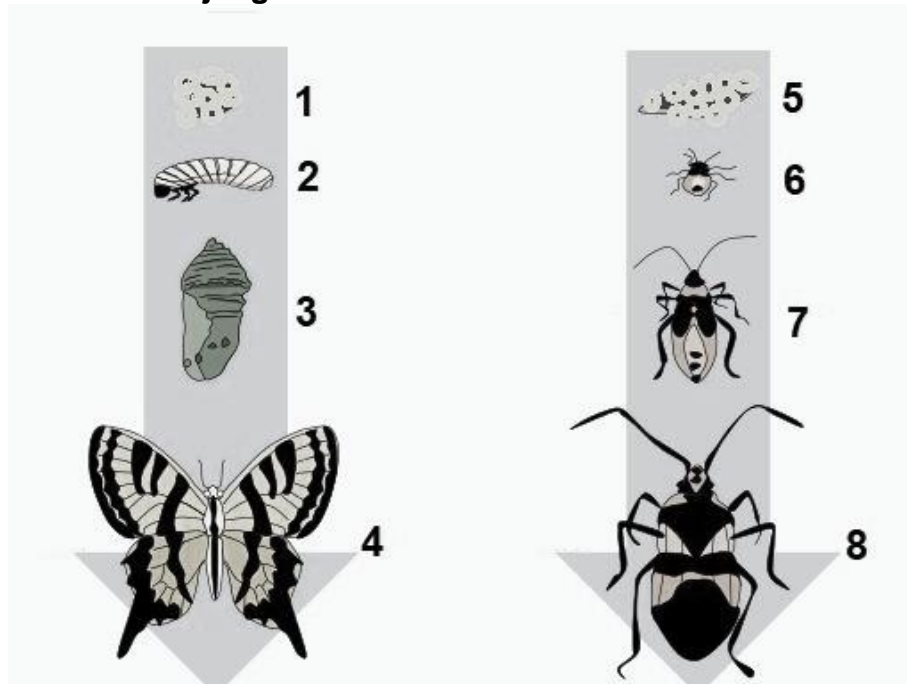
U sljedećim zadacima pažljivo pročitaj uvodni tekst, promotri priložene slike, sheme ili grafičke prikaze te odgovore na postavljena pitanja upiši na Listu za odgovore.

15.	<p>Slika 1 prikazuje kromosome u tjelesnoj stanici nekog organizma na početku staničnih dioba. Slika 2 prikazuje mogući broj kromosoma na kraju staničnih dioba.</p> <div style="text-align: center;"> <p>https://pixabay.com/de/vectors/chromosomen-genetik-metacentric-156403/</p> <p>Slika 1</p> </div> <div style="text-align: center; margin-top: 20px;"> <p>A B C D</p> <p>Slika 2</p> </div>	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="padding: 2px;">15. pitanje</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center; padding: 2px;">2</td> </tr> </table>	15. pitanje	2
15. pitanje				
2				
<p>a) Kojim je slovom označen točan prikaz kromosoma navedene stanice na kraju mitoze?</p>				
<p>b) Kojim je slovom označen točan prikaz kromosoma u stanici navedenog organizma na kraju mejoze?</p>				

16.	<p>Slika prikazuje stanice koje sudjeluju u procesu mejoze jedne stanice spolne žlijezde.</p> <div style="text-align: center; border: 1px solid black; padding: 10px; margin: 10px auto; width: fit-content;"> <p>A B C D</p> <p>E F G H</p> </div> <p>https://pt.wikipedia.org/wiki/Meiose#/media/Ficheiro:MaioresEventsInMeiosis_variant_pt.svg</p>	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="padding: 2px;">16. pitanje</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center; padding: 2px;">2</td> </tr> </table>	16. pitanje	2
16. pitanje				
2				
<p>a) Kojim su slovom označene zametne stanice spolne žlijezde prije ulaska u mejozu?</p>				
<p>b) Kojim je slovom označena zametna stanica spolne žlijezde od koje su nastale stanice B i H nakon prvog dijela mejoze?</p>				
<p>c) Kojim su slovima označene stanice kojima završava mejoza početne stanice?</p>				

Slike prikazuju razvojni ciklus dva različita kukca. Brojevi označavaju pojedine faze razvojnog ciklusa.

<https://i.differencevs.com/images/002/image-3765-1.jpg>

17. pitanje
4

17.

I.) Odredi točnost tvrdnji.

a) U razvojnoj fazi označenoj na slici brojem 3 mladi se leptir brzo i spretno kreće.	T	N
b) Usni organi jedinke označene brojevima 2 i 4 u različitim životnim fazama potpuno se razlikuju.	T	N
c) Razvojne faze označene na slici brojevima 1 i 5 mogu nastati i vanjskom oplodnjom, ovisno o vrsti kukca.	T	N
d) Jedinka u razvojnoj fazi označenoj brojem 6 nema razvijen spolni sustav kao jedinka u razvojnoj fazi označenoj brojem 8.	T	N
e) Kukci u razvojnim fazama označenima na slici brojevima 4 i 8 ne troše više energiju na rast, već samo na razmnožavanje.	T	N

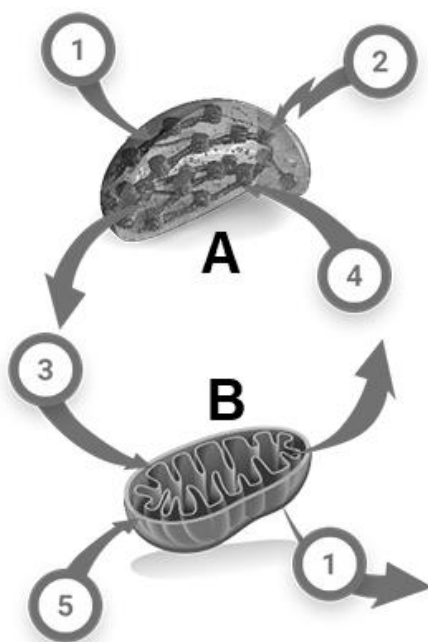
II.) a) Kojim je brojkama na slici označen ciklus nepotpune preobrazbe?

b) Kojim su sve brojevima na slici označene razvojne faze ličinke kod oba kukca?

Slika prikazuje povezanost staničnog disanja i fotosinteze u staničnim strukturama A i B.

18. pitanje

4

<https://edutorij.e-skole.hr/share/proxy/alfresco-noauth/edutorij/api/proxy-guest/c22bacc6-4a87-450d-9dc0-2acf43ade625/content/themes/dos/img/biologija-7/02/povezanost-stanicnog-disanja/large.png>

I.) Pažljivo promotri sliku te odredi točnost tvrdnji.

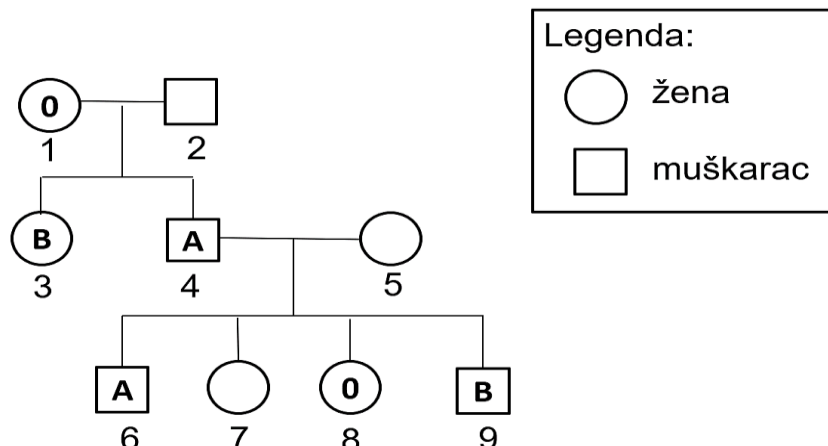
18.

a) U strukturi označenoj slovom B dolazi do procesa staničnog disanja.	T	N	
b) Struktura označena slovom A važan je dio svake heterotrofne stanice.	T	N	
c) Rast i razvoj biljaka ne bi bio moguć bez strukture označene slovom B.	T	N	
d) Stanično disanje je proces koji se može odvijati i u uvjetima bez kisika.	T	N	
e) Svi procesi u strukturi A odvijaju se neovisno o tome je li dan ili noć.	T	N	

II.) Koji brojevi točno opisuju što sudjeluje u navedenim procesima? Jedan je odgovor točan.

- 1 (voda), 2 (sunčeva energija), 3 (kisik), 4 (ugljkov dioksid), 5 (šećer)
- 1 (voda), 2 (sunčeva energija), 3 (ugljkov dioksid), 4 (kisik), 5 (šećer)
- 1 (šećer), 2 (sunčeva energija), 3 (ugljkov dioksid), 4 (kisik), 5 (voda)
- 1 (sunčeva energija), 2 (šećer), 3 (ugljkov dioksid), 4 (kisik), 5 (voda)
- 1 (voda), 2 (šećer), 3 (ugljkov dioksid), 4 (kisik), 5 (sunčeva energija)

Krvne grupe kod ljudi (A, B, AB i 0) određuju 3 gena koja označavamo I^A , I^B i I^0 . Geni I^A i I^B su kodominantni (jednako vrijedni, ni jedan ne prevladava), a I^0 je recesivan. Slika prikazuje obiteljsko stablo u kojem su prikazane krvne grupe za neke članove obitelji.

19.

I.) Koju kombinaciju gena ima muški član 2 prikazane obitelji? Jedan je odgovor točan.

- a) $I^A I^A$
- b) $I^A I^0$
- c) $I^A I^B$
- d) $I^B I^B$
- e) $I^B I^0$
- f) $I^0 I^0$

II.) Koju kombinaciju gena ima ženski član 5 prikazane obitelji? Jedan odgovor je točan.

- a) $I^A I^A$
- b) $I^A I^0$
- c) $I^A I^B$
- d) $I^B I^B$
- e) $I^B I^0$
- f) $I^0 I^0$

III.) Koju kombinaciju gena ima ženski član 7 prikazane obitelji ako znamo da je njena kombinacija gena različita od kombinacije gena njene sestre i braće? Jedan odgovor je točan.

- a) $I^A I^A$
- b) $I^A I^0$
- c) $I^A I^B$
- d) $I^B I^B$
- e) $I^B I^0$
- f) $I^0 I^0$

IV.) Koje krvne grupe imaju članovi obitelji 2, 5 i 7?

	Član 2	Član 5	Član 7
Krvne grupe			